

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ВІНОГРАДАРСТВА І ВІНОРОБСТВА ІМЕНІ В.Є. ТАЇРОВА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННЦ «ІВіВ
ім. В.Є. Таїрова»

І.А. Ковальова

_____ 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ЦЕНТРІ
«ІНСТИТУТ ВІНОГРАДАРСТВА І ВІНОРОБСТВА ІМЕНІ
В.Є. ТАЇРОВА» НААН**

УХВАЛЕНО

Вчена рада ННЦ «ІВіВ ім. В.Є. Таїрова»
Протокол № 2 від 10 серпня 2022 р.

с.м.т. Таїрове – 2022

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про організацію інклюзивного навчання в Національному науковому центрі «Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова» (далі – Положення) розроблено на підставі Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Порядку організації інклюзивного навчання в закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 635, інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права інвалідів та ін.

Положення про організацію інклюзивного навчання в Національному науковому центрі «Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова» (далі – Інститут) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами на третьому (освітньо-науковому) рівні, а також формування в Інституті інтегрованого освітнього середовища шляхом упровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів до освітнього процесу для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

Інститут надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального та майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей освітньо-наукової діяльності всіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

У цьому Положенні терміни вжито в таких значеннях:

інклюзія – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти в навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливості для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу в Інституту, або особлива система підготовки, яка передбачає індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти, відповідно до їхніх освітніх потреб;

інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, урахування багатоманітності

людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;

здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі - здобувач) – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в науковій установі та потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в наданні освітніх послуг;

інклюзивне освітнє середовище – простір Інституту, у якому можуть забезпечити сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу з підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з урахуванням їхніх потреб та можливостей, у якому здобувачі можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись;

змішана група – академічна група, у якій здобувачі навчаються з іншими здобувачами вищої освіти;

супровід – система заходів, покликаних забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізацію проблем у навчанні для здобувачів. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в Інституті. Забезпечення супроводу здобувачів дозволяє їм діяти на рівні з іншими здобувачами вищої освіти, без надання переваг.

1. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ В НАЦІОНАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ЦЕНТРІ «ІНСТИТУТ ВІНОГРАДАРСТВА І ВІНОРОБСТВА ІМЕНІ В.Є. ТАЇРОВА»

Формування умов для здобуття здобувачами якісної освіти в Інституті реалізується через:

- розвиток матеріально-технічної бази Інституту з урахуванням потреб здобувачів;
- забезпечення здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії з Інститутом;
- організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- формування в спільноті Інституту недискримінаційного ставлення до здобувачів, які мають особливі потреби.

Здобувачі навчаються в Інституті у змішаних академічних групах.

2. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ІНСТИТУТУ

Для комфортного навчання в Інституті здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема слухові апарати, ноутбуки тощо.

Освітній процес за участю здобувачів може супроводжуватися використанням засобів дистанційної комунікації під час проведення навчальних занять за освітніми компонентами освітніх програм.

Навчальні приміщення Інституту за потреби обладнуються спеціальними технічними засобами, зокрема системами підсилення звуку (радіомікрофонами тощо).

Для здобувачів, яким складно пересуватися (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП тощо), освітній процес організовується в навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього та внутрішнього простору інституту забезпечується з урахуванням фінансових можливостей Інституту, технічних можливостей його архітектурної адаптації та передбачає, серед іншого, спорудження пандусів, демонтаж порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між столами, створення належних санітарних умов, обладнання санітарних вузлів тощо.

У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень Інститут для потреб здобувачів здійснюється їх розумне пристосування.

Для організації самостійної роботи здобувачів надається доступ до електронних копій навчально-методичного забезпечення.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВІДУ ЗДОБУВАЧІВ

Супровід здобувачів у Інституті реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. Причому враховуються психофізичні особливості осіб, їхні потреби в компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, які ускладнюють інтеграцію здобувачів у наукове середовище.

Супровід здобувачів здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, соціальний та ін. Усі складові системи супроводу реалізуються поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

Супровід розпочинається з моменту звернення здобувачів до Інституту.

Технічний супровід полягає в забезпеченні здобувачів адаптивними

технічними засобами та спеціальними технологіями навчання.

Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної вищої освіти. Його можуть здійснювати волонтери з числа академічної спільноти Інституту.

Педагогічний супровід полягає в оптимізації викладання навчального матеріалу здобувачам у максимально сприйнятливій для них формі, упровадження сучасних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів з метою допомоги в розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів і наукової складової.

Такий вид супроводу здійснюють наукові відділи, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів програми та наукове керівництво. Для здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат тощо).

Психологічний супровід полягає в з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів та збереженні їхнього психологічного здоров'я, наданні їм необхідної допомоги щодо адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку, підвищенню психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, наукових працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу, а також моніторингу особистісного розвитку й соціальної ситуації розвитку здобувачів, прогнозуванні змін освітньої ситуації та визначенні її основних тенденцій.

Соціальний супровід полягає в заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції здобувачів, сприяння збереженню та підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя.

Соціальний супровід здійснюється волонтерами з числа академічної спільноти Інституту, залученими, за потребою, фахівцями та передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів в освітньому просторі Інституту;
- надання консультативно-методичної допомоги всім учасникам

освітнього процесу.

4. ГРУПА ІНКЛЮЗИВНОГО СУПРОВОДУ

Для організації та контролю за реалізацією супроводу в Інституті передбачено за потреби створення група інклюзивного супроводу, до складу якої залучаються працівники Інституту, представники адміністрації та фахівці за напрямками супроводу. Склад групи затверджується Вченою радою та оформляється наказом по Інституту.

Супровід здобувача в Інституті можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

5. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Інститут надає освітні послуги здобувачам з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного бюджету, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом по Інституту.

Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом Інституту.